

KJKP“Park“ d.o.o. Sarajevo

Broj P-1373-10
Sarajevo,28.05.2014 .g.

Na osnovu člana 33. i 37. Statuta KJKP“Park“ d.o.o. Sarajevo, Nadzorni odbor na svojoj 3 sjednici održanoj dana 28.05.2014 godine donio je slijedeću

ODLUKU

I Donosi se Pravilnik o načinu izrade normativa KJKP“Park“ d.o.o.

II Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

Predsjednik Nadzornog odbora
Miro Grbavac

Dostavljeno:

1. Direktor
2. Nadzorni odbor
3. Služba za opšte, pravne i kadrovske poslove
4. FKS
5. Biro za pripremu i projektovanje
6. Odjel za internu reviziju
7. Služba za komercijalne poslove 2x
8. a/a

KJKP «PARK» d.o.o. Sarajevo

**Pravilnik o načinu izrade normativa
KJKP«Park» d.o.o je u skladu sa zakonom.**

**Rukovodilac Službe za opšte, pravne
i kadrovske poslove**

Jasminka Dorić dipl.pravnik

_____

P R A V I L N I K
o načinu izrade normativa KJKP „PARK“ d.o.o. Sarajevo

Maj, 2014. Godine

Na osnovu člana 33. Statuta KJKP "Park" doo Sarajevo Nadzorni odbor na svojoj 3 sjednici održanoj dana 28.05.2014 godine donio je :

PRAVILNIK

o načinu izrade normativa KJKP „PARK“ d.o.o. Sarajevo

I OPŠTE ODREDBE

Član 1.

Ovim Pravilnikom se utvrđuje način izrade normativa / standarda proizvoda, proizvodnih procesa i pružanja usluga u KJKP „PARK“ d.o.o. Sarajevo (u daljem tekstu : Preduzeće) .

Član 2.

Preduzeće sačinjava normativ odnosno tehničku specifikaciju u kojoj se propisuju tehnički zahtjevi koje treba zadovoljiti proizvod , proizvodni proces ili usluga , u cilju prodaje dobara i usluga jer primjena normi osigurava uspjeh na tržištu . Primjena norme štiti sigurnost i zdravlje radnika , kontroliše utrošak materijala i vremena što bi trebalo rezultirati opštom dobiti za Preduzeće .

Član 3.

Izrada normativa zasniva se na provjerenim naučnim , tehničko-tehnološkim i iskustvenim rezultatima s ciljem postizanja dobiti .

Član 4.

Norma / standard je niz precizno i sažeto datih definicija , tehničkih specifikacija , kriterija , mjera ,pravila i karakteristika koji opisuju materijale , proizvode , procese i sisteme .

Član 5.

Ciljevi uvođenja normi u Preduzeću :

- Da osiguraju proizvodu , proizvodnom procesu ili usluzi da u određenim uslovima služe svojoj namjeni
- Da osigura izbor najpovoljnijeg proizvoda , proizvodnog procesa ili usluge
- Da osigura spajanje i zamjenjivost različitih proizvoda , proizvodnih procesa ili usluga
- Da osigura zaštitu zdravlja i sigurnost radnika , zaštitu okoliša i zaštitu potrošača
- Ukloni tehničke prepreke na tržištu .

Član 6.

Preduzeće vrši proizvodnju različitih proizvoda u svojim proizvodnim jedinicama i pruža usluge putem dva sektora i to:

A. Sektor održavanja javnih zelenih površina,

B. Sektor za proizvodnju i proizvodne usluge

Sektor održavanja javnih zelenih površina vrši usluge:

1. Pružanja usluge održavanja javnih zelenih površina na području Kantona Sarajevo,
2. Pružanja usluge sječe stabala,
3. Pružanja usluge mehanizacije,
4. Čuvanjem i ishranom životinja u ZOO vrtu.

Izrada normi u Sektoru održavanja javnih zelenih površina vrši se :

1. Izrada normi usluga održavanja zelenih površina zasniva se na tehničkim i iskustvenim podacima pojedinačno svake faze rada koji se primjenjuju prilikom izrade Programa održavanja javnih zelenih površina, koji se sačinjava na godišnjem nivou. Neophodno je da pored Programa održavanja ima pojedinačni opis svake faze rada , popis alata i sredstava neophodnih za rad , specifikaciju potrebnih materijala , spisak radnika po kvalifikacionoj strukturi , utrošak energije. Norma se izražava u radnim satima.
2. Izrada normi pružanja usluge sječe stabala zasniva se na tehničkim i iskustvenim podacima pojedinačno svake faze rada kako bi se osigurala njena opravdanost zasnovana na tehničkim i iskustvenim podacima koji se primjenjuju u praksi. Neophodno je da ima saglasnost nadležnog Općinskog organa, pojedinačni opis svake faze rada , popis alata i sredstava neophodnih za rad , specifikaciju potrebnih materijala , spisak radnika po kvalifikacionoj strukturi , utrošak energije. Norma se izražava u radnim satima.
3. Izrada normi pružanja usluge mehanizacije zasniva se na tehničkim i iskustvenim podacima pojedinačno svake faze rada kako bi se osigurala njena opravdanost zasnovana na tehničkim i iskustvenim podacima koji se primjenjuju u praksi. Neophodno je da ima pojedinačni opis svake faze rada , popis alata i sredstava neophodnih za rad , specifikaciju potrebnih materijala , spisak radnika po kvalifikacionoj strukturi , utrošak energije. Norma se izražava u radnim satima.
4. Izrada jelovnika pojedinačno za svaku životinjsku vrstu smještenu u ZOO vrtu zasnovani na tehničkim i iskustvenim podacima u skladu sa Zakonom o zaštiti i dobrobiti životinja („Službeni glasnik BiH“ broj 25/09) . Neophodno je da pored jelovnika ima specifikaciju dozvoljenih uslova smještaja pojedinačno za svaku životinjsku vrstu , specifikaciju potrebne opreme i sredstava za održavanje zdravlja životinja , spisak radnika po kvalifikacionoj strukturi , utrošak energije.

Sektor za proizvodnju i proizvodne usluge vrši :

1. Pružanje usluge dekoracije ,
2. Pružanja usluge niskogradnje,
3. Proizvodnju sadnog materijala , povrtlarske zemlje , lumbrihumusa i travnog busena,
4. Proizvodnju parkovskog mobilijara,
5. Pružanje hortikulturnih usluga.

Formiranje normi u Sektoru za proizvodnju i proizvodne usluge vrši se :

1. Izrada normi pružanja usluge dekoracije zasniva se na tehničkim i iskustvenim podacima pojedinačno svake faze rada kako bi se osigurala njena opravdanost zasnovana na tehničkim i iskustvenim podacima koji se primjenjuju u praksi. Neophodno je da ima pojedinačni opis svake faze rada , popis alata i sredstava neophodnih za rad , specifikaciju potrebnih materijala , spisak radnika po kvalifikacionoj strukturi , utrošak energije. Norma se izražava u radnim satima i količini utrošenog materijala.
2. Izrada normi pružanja usluge niskogradnje zasniva se na tehničko-tehnološkim i iskustvenim podacima pojedinačno svake faze rada kako bi se osigurala njena opravdanost zasnovana na tehničkim i iskustvenim podacima koji se primjenjuju u praksi. Neophodno je da ima pojedinačni opis svake faze rada , popis alata i sredstava neophodnih za rad , specifikaciju potrebnih materijala , spisak radnika po kvalifikacionoj strukturi , utrošak energije. Norma se izražava u radnim satima i količini utrošenog materijala.
3. Izrada normi u proizvodnim procesima zasniva se na tehničko-tehnološkim i iskustvenim podacima pojedinačno svakog procesa proizvodnje kako bi se osigurala njena opravdanost zasnovana na tehničkim i iskustvenim podacima , koji se primjenjuju u praksi. Norma se izražava u jediničnoj cijeni po komadu.
  - a) Proizvodnja sadnog materijala , povrtlarske zemlje, lumbrihumusa i travnog busena zasnivaju se na poštivanju minimalnih zahtjeva agrotehnike i ekologije u proizvodnji i uzgoju bilja i biljnih proizvoda , obuhvata postupke i norme uzgoja bilja te upravljanje ekološkom proizvodnjom . Neophodno je da ima plan proizvodnje , pojedinačni opis po fazama rada , popis vrsta bilja, specifikaciju potrebnih materijala , popis dopuštenih gnojiva i sredstava za poboljšanje strukture tla i zaštite bilja i tla, upravljanje trajnim nasadima (voćnjacima , šumama) i prirodnim područjima, utrošak energije , uslove i način pakovanja, spisak radnika po kvalifikacionoj strukturi, uslove skladištenja i prevoza . Ekološka proizvodnja u uzgoju bilja i proizvodnji biljnih proizvoda u izboru biljnih sorata koristi vrste i sorte prilagođene lokalnim pedoklimatskim uvjetima, otporne na štetočine . Pri izboru sorata preporučuje se obratiti pažnju na očuvanje biološke raznolikosti i dati prednost zavičajnim (autohtonim) sortama . Plodored u proizvodnji treba biti što raznovrsniji i imati za cilj : održavanje plodnosti tla , smanjenje ispiranja hranjivih materija , smanjenje problema štetočina , održavanje populacije korisnih biljnih i životinjskih vrsta, održavanje i povećanje biogenosti (mikrobiološke aktivnosti tla). Suzbijanje štetočina provodi se

prvenstveno preventivnim mjerama odnosno svim agrotehničkim mjerama koje sprečavaju pojavu, razvoj i širenje štetočina.

- b) Proizvodnja parkovskog mobilijara zasniva se na poštivanju minimalnih zahtjeva mehanike i građevine . Neophodno je da ima plan proizvodnje , dokumentaciju sa pojedinačnim opisom svake faze rada , specifikaciju potrebnih materijala, popis alata i opreme koji se koriste u proizvodnom procesu , utrošak energije, spisak radnika po kvalifikacionoj strukturi, uslove i način pakovanja , uslove skladištenja i prevoza .
4. Izrada normi pružanja hortikulturnih usluga zasnovane na tehničkim i iskustvenim podacima pojedinačno svake faze rada kako bi se osigurala njena opravdanost zasnovana na tehničkim i iskustvenim podacima koji se primjenjuju u praksi. Neophodno je da ima pojedinačni opis svake faze rada , popis alata i sredstava neophodnih za rad , specifikaciju potrebnih materijala , spisak radnika po kvalifikacionoj strukturi , utrošak energije.

II NORMIRANJE

Član 7.

Značaj uvođenja normi :

- Daje najbolja tehnička i ekonomska rješenja za proizvode i usluge
- Omogućava uvođenje specijalizacije i kooperacije u proizvodnji
- Određuje metode za ispitivanje kvaliteta proizvoda
- Omogućava racionalizaciju u proizvodnji , i time ograničava i ukida zastarjele i neupotrebljive tipove i dimenzije
- Smanjuje asortiman proizvoda na optimalnu mjeru
- Omogućava smanjenje zaliha
- Pospješuje proizvodne procesa
- Rješava tehničko-ekonomske probleme
- Omogućava da proizvod zadovolji zahtjeve kupca
- Olakšava dogovaranje i naručivanje pojedinih proizvoda
- Sprečava eventualne sporove između kupaca i proizvođača
- Zbog niza praktičnih razloga , pooštrenih zahtjeva o kvalitetu proizvoda teži se internacionalizaciji normi
- Interne norme vrijede, nastaju i primjenjuju se samo u Preduzeću.

Član 8.

Vrste normi :

1. Osnovne norme – opisuju glavna područja primjene i opšte pojmove
2. Radna norma – predstavlja vrijeme objektivno potrebno prosječnom radniku , određenih stručnih sposobnosti , da pod normalnim uslovima rada , sa propisanim sredstvima rada na tačno određen način , uz normalno psiho-fizičko naprezanje obavi tačno definisan posao .U tehnološkoj dokumentaciji za svaki proizvod razrađuju se , na odgovarajući način , sve faze rada sa svim potrebnim podacima koji ih potpuno određuju. Na osnovu tehnološke dokumentacije, tehnolog za

radne norme sastavlja normativ za svaki proizvod po utvrđenim operacijama

3. Vremenska radna norma – vrijeme potrebno za izradu jedinice proizvoda , utvrđuje se prema obrascima,
4. norme za usluge – definišu vrste pojedinačnih uslužnih djelatnosti u cilju ispunjenja osnovne norme,
5. planske norme – sadrže sve elemente za bilo koje planirane aktivnosti od ideje , nacрта , proračuna pa sve do realizacije
6. sigurnosne norme – tačno propisuju postupke kojih se treba pridržavati kako ne bi došlo do ugrožavanja života i zdravlja ljudi te nanošenja materijalne štete
7. norme za upotrebu – daju opis načina i metoda pri korištenju materijalnih sredstava i pružanja usluga
8. proizvodne norme – daju tačno definisan način proizvodnje
9. norme za isporuku – definiše kako se obavlja ispravna isporuka poluproizvoda , proizvoda i roba
10. norme za mjerenje – propisuju koje mjerne jedinice se koriste i na koji način se vrši mjerenje
11. norme za kvalitet materijala – tačno definišu koje sirovine i poluproizvodi moraju biti
12. norme za postupke (procedure) – propisuju sve potrebne postupke koji se moraju poštovati prilikom realizacije proizvoda ili prilikom usluga
13. norme za ispitivanje i testiranje – opisuju načine ispitivanja proizvoda, dobivanja i obrade podataka i njihovo tumačenje
14. norme za objašnjenja i simbole – definiše kako treba tumačiti pojedine odredbe , simbole ili oznake .
15. terminološke norme – određuju koji termini se moraju koristiti da nebi došlo do zabuna i nesporazuma
16. deklaracijske norme - strogo propisuju kako i kad proizvođač mora deklarirati proizvod i njegove karakteristike o kojima kupac mora biti tačno i blagovremeno informisan .

Član 9.

Radne norme se razlikuju prema :

- a) načinu određivanja
- b) načinu organizacije rada
- c) načinu izražavanja.

a) Prema načinu određivanja mogu biti:

- tehničke , koje se utvrđuju na osnovu unaprijed utvrđenih standardnih elemenata rada ,
- statističke , koje se utvrđuju na osnovu statističkih podataka , dobijenih u dužem vremenskom periodu , evidentiranjem izvršenja rada ,
- iskustvene, koje se određuju na osnovu iskustva i upoređivanja sa normama za iste ili slične poslove .

b) Prema načinu organizacije rada mogu biti :

- individualne , koje se karakterišu time da posao samostalno obavlja pojedinac ,

- grupne , koje se karakterišu time da posao obavljaju dva ili više radnika koji rade na zajedničkom , istom ili sličnom poslu , koga nije moguće ili nije racionalno razdvojiti na zadatke po svakom pojedincu ,
- za organizacionu celinu , koje se karakterišu time da posao obavljaju svi radnici te cjeline i to kada taj posao nije moguće ili nije racionalno razdvojiti na poslove za grupe radnika , odnosno na pojedince .

c) Prema načinu izražavanja mogu biti :

- vremenske , koje se izražavaju u vremenskoj jedinici (minut, sat/čas) za izradu jednog komada ili operacije ,
- količinske , koje se izražavaju u naturi brojem komada , odnosno drugim mjernim jedinicama (kg , m² , m³) i to za operaciju u određenoj vremenskoj jedinici (sat/čas , dan ili mesec) .

Mjerenje radne norme radi utvrđivanja ustaljenosti, u serijskoj proizvodnji, obavlja se u prvoj seriji izrade i u još dve tekuće serije , u okviru kojih može da se vrši korekcijaradne norme .

Ustaljena radna norma može se mjenjati najranije posle 6 mjeseci od njenog ustaljivanja , a po pravilu se vrši revizija jedanput godišnje i to u IX ili X mesecu tekuće godine za narednu godinu .

Mjerenje radne norme radi utvrđivanja ustaljenosti , u pojedinačnoj proizvodnji , vrši se do obavljanja 1/3 posla po datoj operaciji i predstavlja radnu normu privremenog karaktera .

III ODGOVORNOST

Član 10

Neposredni rukovodilac proizvodnog procesa , rukovodilac izvršioca usluge dužan je dostaviti detaljan opis poluproizvoda i gotovoih proizvoda , faza rada proizvodnog procesa , plan proizvodnje , specifikaciju potrebnog materijala za izradu proizvoda ili vršenje usluga, alata i sredstava za rad, uslova rada i broja radnika, u pisanoj formi komisiji za izradu normativa u predviđenom roku.

Član 11.

Za vjerodostojnost prikupljenih podataka odgovoran je neposredni rukovodilac .

Član 12.

Za neometan rad komisije za normiranje odgovoran je rukovodilac radne jedinice .

Član 13.

Komisija je dužna sačiniti normativ za izradu svih vrsta proizvoda, pružanju svih vrsta usluga i izvođenju građevinskih radova Preduzeća na osnovu uputa iz ovog Pravilnika.

IVOSTALE ODREDBE

Član 14.

Za primjenu ovog Pravilnika odgovorna je Uprava Preduzeća .

Član 15.

Ukoliko se u toku primjene Pravilnika uoče pitanja koje treba regulisati ovim Pravilnikom, izvršit će se izmjene i dopune istog.

Član 16.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu i primjenjuje se danom donošenja.

Predsjednik Nadzornog odbora

Miro Grbavac

Broj:1373 -10 /14

U Sarajevu,28.05.2014 godine